

SLÄKTENS OCH FAMILJENS HISTORISKA KÄLLOR

Familje- och släkthistoria kan berätta om hur historiska händelser och förändringar har påverkat och påverkar enskilda människor.

Släktforskning i Sverige

Släktforskare är oftast vanliga personer som söker sig bakåt i historien för att till exempel leta reda på sina förfäder. Släktforskare kan se hur samhällsförändringar har påverkat människors levnadsvillkor.

Den viktigaste källan för släktforskning i Sverige är kyrkböckerna. I dem finns uppgifter om födelse, dop, giftermål och död. Genom att ta reda på och jämföra födelseort, medellivslängd, ålder vid äktenskap och antal barn går det att se hur levnadsvillkoren för den svenska befolkningen förändrades i och med industrialiseringen, urbaniseringen och den förbättrade sjukvården. Tydliga förändringar jämfört med tidigare är att det idag föds färre barn, fler lever längre, fler bor i städer och många gifter sig senare i livet eller inte alls.

Andra källor om familj och släkt

Källor såsom fotoalbum, brev och dagböcker kan också berätta om familjen och släkten. Vem eller vilka är fotograferade? Vilka har skrivit breven till släktingarna? Vilka tankar och upplevelser är nedskrivna i dagböckerna? Finns det spår av samhällsförändringar och historiska händelser?

Andra källor som kan berätta om familj och släkt är olika pappersdokument, till exempel betyg, kvitton och album med tidningsurklipp.

Muntlig historia

Ett annat sätt att släktforska är att tala med sina äldre släktingar eller bekanta. 1900-talets historia är fylld av stora händelser. Även historiker intervjuar människor om deras erfarenheter. Du har kanske familjemedlemmar eller släktingar som minns stora historiska händelser såsom Berlinmurens fall, de jugoslaviska krigen, terrorattackerna i New York, Kubakrisen eller till och med andra världskriget. Även de som inte har en personlig erfarenhet av en speciell historisk händelse kan ha minnen och tankar om det som skedde.

Stort frande av ettårsdagen, 23 maj 1968. Ettåringens morfars morfars farfar hette Sven Persson Odqvist.

ÖVNING: SLÄKTTRÄDET

Frågor till släktträdet.

a) Hur gammal blev Per Svensson?

Hur många barn fick han tillsammans med Ingeborg Persdotter?

Vad hette barnen i efternamn?

Tre av barnen dog tidigt. Hur gamla blev de? Är dödsorsaken känd?

b) Hur många gånger gifte sig Sven Persson Odqvist?

Hur många barn efterlämnade han?

c) Vilka yrken står det att släktmedlemmarna hade?

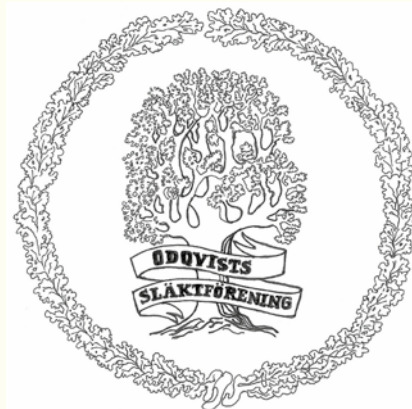
Vad hade personerna för yrke när inget yrke står angivet?

Är det något yrke som ärvs vidare av barnen?

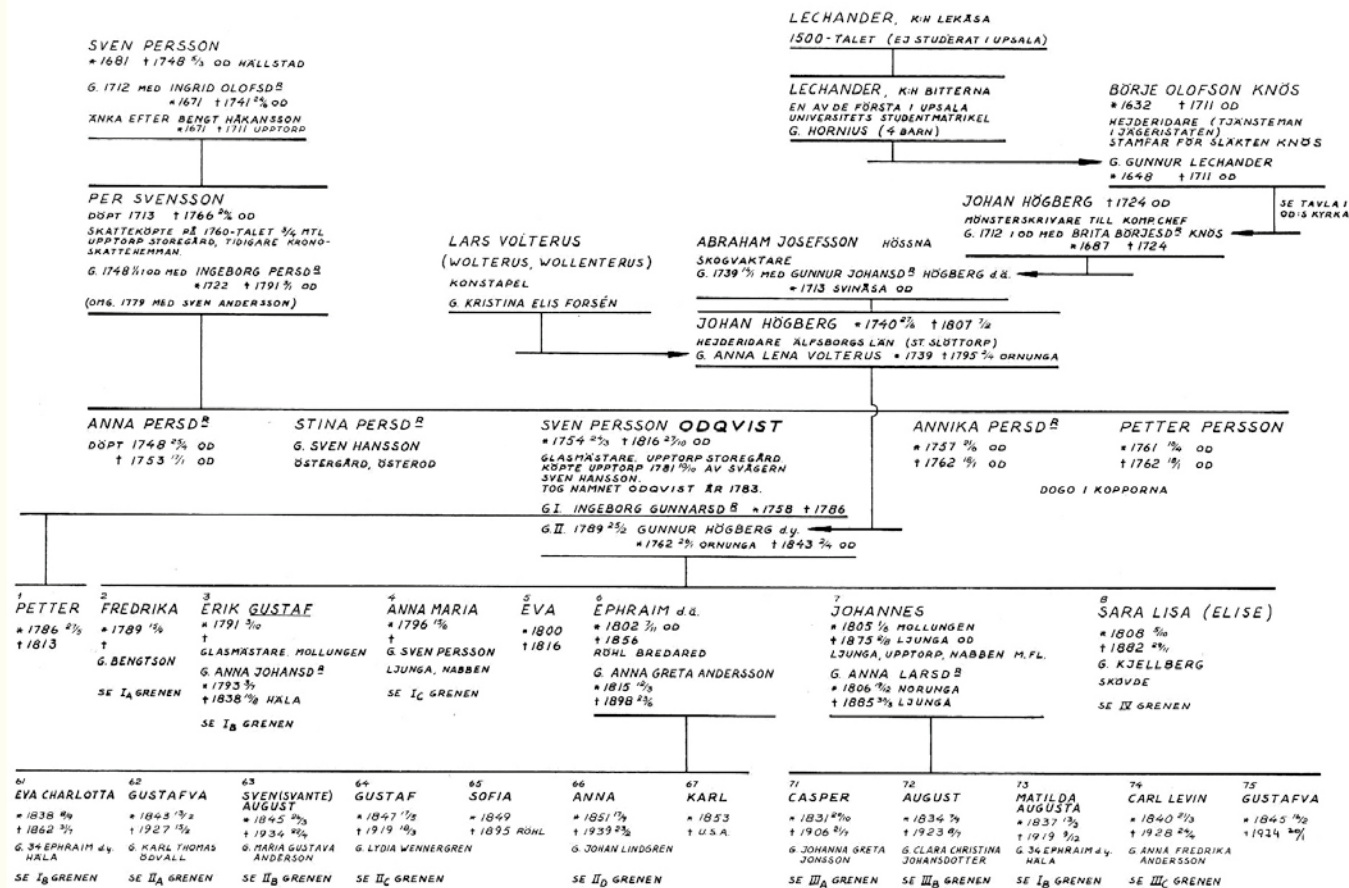
d) Välj ut några som föddes på 1700-talet och några som föddes på 1800-talet. Hur gamla blev de?

Är det någon skillnad?

e) Tror du släkten Odqvist på något sätt skiljer sig från majoriteten av svenskarna vid den här tiden?

SLÄKTEN ODQVIST'S HÄRSTAMNING OCH GRENAR.

ÖVNING: INTERVJUA EN ÄLDRE PERSON OM VARDAGEN FÖRR

Intervjua en äldre person om hur vardagen såg ut förr. Välj ett eller flera ämnen. Förbered dig genom att skriva ner egna frågor för att kunna ta reda på hur det var förr. Genomför intervjun och skriv ner eller spela in svaren.

Förslag på ämnen

- a) skola,
- b) kommunikation före internet och mobil-
telefoni,

- c) fritid och lov,
- d) matvanor,
- e) arbete och
- f) likheter och skillnader när det gäller förväntningar på pojkar respektive flickor.

Jämför svaren från intervjun med dina egna erfarenheter, till exempel av skola. Reflektera över vad som har förändrats och varför. Är vissa saker sig lika? Har det blivit bättre eller sämre?

ÖVNING: INTERVJUA EN ÄLDRE PERSON OM VÄRLDSHISTORIA

Intervjua en äldre person om en världshistorisk händelse och hur den påverkade livet för honom/henne.

Förslag på frågor

- a) Vilken är den viktigaste världshistoriska händelsen som har inträffat under ditt liv?

- b) Vad minns du av händelsen? Hur påverkade den dig och din familj?
- c) Ledde händelsen till några förändringar? Vilka konsekvenser fick händelsen?
- d) Finns det något idag som påminner om händelsen? På vilket sätt?

Fikarast vid arbete på ett fält utanför Mariestad, 1950-tal.